

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
NEVYRIAUSYBINIŲ ORGANIZACIJŲ PLĖTROS ĮSTATYMO NR. XII-717 PAKEITIMO
ĮSTATYMAS**

2018 m.

d. Nr.

Vilnius

**1 straipsnis. Lietuvos Respublikos nevyriausybinių organizacijų plėtros įstatymo
Nr. XII-717 nauja redakcija**

Pakeisti Lietuvos Respublikos nevyriausybinių organizacijų plėtros įstatymą Nr. XII-717 ir
jį išdėstyti taip:

**„LIETUVOS RESPUBLIKOS
NEVYRIAUSYBINIŲ ORGANIZACIJŲ PLĖTROS
ĮSTATYMAS**

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1 straipsnis. Įstatymo tikslas ir paskirtis

1. Lietuvos Respublikos nevyriausybinių organizacijų plėtros įstatymo (toliau – šis įstatymas) tikslas – kurti palankią aplinką nevyriausybinėms organizacijoms, užtikrinti tinkamas jų veiklos ir plėtros sąlygas.

2. Šis įstatymas nustato nevyriausybinių organizacijų plėtros politikos formavimo ir įgyvendinimo principus, patariamąsias institucijas, nevyriausybinių organizacijų veiklos finansavimo valstybės ir savivaldybių biudžetų lėšomis (toliau – finansavimas) ir atsiskaitymo tvarką, nevyriausybinių organizacijų duomenų tvarkymą.

3. Šis įstatymas nereglamentuoja nevyriausybinių organizacijų steigimo, valdymo, reorganizavimo, pertvarkymo ir likvidavimo.

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Nevyriausybinių organizacija** – nuo valstybės ar savivaldybių institucijų ir įstaigų valdymo nepriklausomas savanoriškumo pagrindais įsteigtas viešasis juridinis asmuo, kurio tikslas

nėra politinės valdžios siekimas arba vien tik religijos tikslų įgyvendinimas. Prie nevyriausybinių organizacijų nepriskiriamos:

- 1) politinės partijos;
- 2) religinės bendruomenės, bendrijos ir centrai (išskyrus viešuosius juridinius asmenis, kurių pagrindinė veikla yra socialinė, labdaringa);
- 3) profesinės sąjungos bei darbdavių organizacijos ir jų susivienijimai;
- 4) organizacijos, kuriose narystė yra privaloma tam tikros profesijos atstovams;
- 5) juridiniai asmenys, kurių daugiau kaip 1/3 dalyvių yra kiti juridiniai asmenys, nesantys nevyriausybėmis organizacijomis ar religinėmis bendruomenėmis, bendrijomis ir centrais;
- 6) sodininkų bendrijos, daugiabučių gyvenamųjų namų ir kitos paskirties pastatų savininkų bendrijos ir kitokie bendro nekilnojamojo turto valdymo tikslais įsteigti juridiniai asmenys;
- 7) šeimos.

2. **Nevyriausybinių grupinės naudos organizacija** – nevyriausybinių organizacija, kurios veikla teikia naudą tik jos dalyviams.

3. **Nevyriausybinių viešosios naudos organizacija** – nevyriausybinių organizacija, kurios veikla teikia naudą ne tik jos dalyviams, bet ir visuomenei.

4. **Nevyriausybinių nacionalinė organizacija** – nevyriausybinių organizacija, veikianti vienoje ar keliose viešosios politikos srityse Lietuvos Respublikos mastu.

5. **Nevyriausybinių nacionalinė skėtinė organizacija** – nevyriausybinių organizacija, įsteigta vadovaujantis Lietuvos Respublikos asociacijų įstatymu, vienijanti vienoje ar keliose atskirose viešosios politikos srityse veikiančias nevyriausybines organizacijas, siekiančias bendrų tikslų. Asociacija, vienijanti fizinius asmenis arba fizinius ir juridinius asmenis, nėra nevyriausybinių nacionalinė skėtinė organizacija.

6. **Nevyriausybinių organizacijų plėtros politika** – visuma priemonių, kuriomis gerinamos nevyriausybinių organizacijų veikimo sąlygos, skatinama nevyriausybinių organizacijų plėtra šalyje bei užtikrinamas valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų bendradarbiavimas su nevyriausybėmis organizacijomis stiprinant pilietinę visuomenę.

7. **Nevyriausybinių organizacijų taryba** – visuomeniniais pagrindais veikianti kolegiali patariamoji institucija, kuri sudaroma pariteto principu iš valstybės institucijų, įstaigų ir nevyriausybinių organizacijų deleguotų atstovų.

8. **Savivaldybės nevyriausybinių organizacijų taryba** – visuomeniniais pagrindais veikianti kolegiali patariamoji institucija, kuri sudaroma pariteto principu iš savivaldybės institucijų, įstaigų ir nevyriausybinių organizacijų deleguotų atstovų.

9. Kitos šiame įstatyme vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos civiliniame kodekse, Lietuvos Respublikos savanoriškos veiklos įstatyme, Lietuvos Respublikos teritorijos administracinių vienetų ir jų ribų įstatyme ir Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatyme.

II SKYRIUS

GRUPINĖS IR VIEŠOSIOS NAUDOS NEVYRIAUSYBINĖS ORGANIZACIJOS

3 straipsnis. Nevyriausybių organizacijų skirstymas į grupinės ir viešosios naudos nevyriausybinės organizacijas

1. Nevyriausybinės organizacijos gali būti skirstomos į grupinės ir viešosios naudos siekiant atsižvelgti į organizacijos teikiamą naudą visuomenei skirstant valstybės ir savivaldybių lėšas, skirtas nevyriausybių organizacijų veiklai finansuoti.

2. Skirstydamas nevyriausybinės organizacijas į grupinės ir viešosios naudos nevyriausybinės organizacijas, asignavimų valdytojas atsižvelgia į:

- 1) organizacijos veiklos pobūdį;
- 2) dalyvius, kuriems skirta organizacijos veikla;
- 3) konkrečią siūlomą finansuoti organizacijos iniciatyvą ar projektą;
- 4) kitus asignavimų valdytojo nustatytus kriterijus.

III SKYRIUS

NEVYRIAUSYBINIŲ ORGANIZACIJŲ PLĖTROS POLITIKOS FORMAVIMAS IR ĮGYVENDINIMAS

4 straipsnis. Nevyriausybių organizacijų plėtros politikos principai

Nevyriausybių organizacijų plėtros politika formuojama ir įgyvendinama vadovaujantis šiais principais:

1) pariteto – valstybės ir savivaldybės institucijos ir įstaigos bei nevyriausybinės organizacijos yra atstovaujamos po lygiai;

2) dalyvavimo ir įtraukimo – klausimai, susiję su nevyriausybinėmis organizacijomis ar jų veikla, sprendžiami iš anksto derinant su nevyriausybinėmis organizacijomis ir dalyvaujant jų atstovams;

3) subsidiarumo – sprendimai, susiję su nevyriausybinėmis organizacijomis ir jų veikla, turi būti priimami tuo lygmeniu, kuriuo yra veiksmingiausi;

4) tarpžinybinio bendradarbiavimo – sprendamos su nevyriausybių organizacijų plėtros politika susijusius klausimus, valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos bendrauja ir bendradarbiauja tarpusavyje;

5) informavimo – valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos bei nevyriausybinių organizacijų informacija, susijusia su nevyriausybėmis organizacijomis ar jų veikla, keičiasi tarpusavyje ir teikia ją visuomenei;

6) savanoriškumo – asmuo nevyriausybinių organizacijų veikloje dalyvauja savo noru, niekieno neverčiamas;

7) lygybės – nevyriausybinių organizacijų pagal savo kompetenciją turi lygias galimybes dalyvauti priimant sprendimus ir įgyvendinant valstybės programas ar priemones.

5 straipsnis. Subjektai, formuojantys ir įgyvendinantys nevyriausybinių organizacijų plėtros politiką

1. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija formuoja nevyriausybinių organizacijų plėtros politiką bei organizuoja, koordinuoja ir kontroliuoja jos įgyvendinimą.

2. Savivaldybių tarybos formuoja, o savivaldybių administracijos įgyvendina nevyriausybinių organizacijų plėtros politiką savivaldybėse.

3. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija, įgyvendindama nevyriausybinių organizacijų plėtros politiką:

1) atlieka rengiamų ir priimtų teisės aktų, reglamentuojančių nevyriausybinių organizacijų klausimus, analizę ir teikia su tuo susijusius pasiūlymus;

2) savo iniciatyva arba bendradarbiaudama su kitomis valstybės institucijomis rengia Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių nevyriausybinių organizacijų plėtros politiką, projektus ir teikia juos priimti įgaliojams subjektams;

3) rengia ir įgyvendina nevyriausybinių organizacijų plėtros politikos įgyvendinimo programas ir priemones;

4) koordinuoja valstybės ir savivaldybių institucijų veiklą nevyriausybinių organizacijų klausimais;

5) renka ir teikia nevyriausybiniams organizacijoms informaciją apie valstybės institucijų teikiamą finansavimą nevyriausybiniams organizacijoms, apie nevyriausybiniams organizacijoms skirtus finansavimo konkursus ir jų rezultatus;

6) teikia siūlymus valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms dėl nevyriausybinių organizacijų finansavimo;

7) analizuoja nevyriausybinių organizacijų situaciją Lietuvoje, inicijuoja su nevyriausybėmis organizacijomis ir jų veikla susijusius tyrimus;

8) atlieka kitas nustatytas funkcijas.

4. Kitos valstybės institucijos ir įstaigos nevyriausybinių organizacijų plėtros politiką įgyvendina pagal savo kompetenciją.

5. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija ir kitos nevyriausybiinių organizacijų plėtros politiką įgyvendinančios valstybės institucijos su toje viešosios politikos srityje veikiančiomis nevyriausybinėmis nacionalinėmis skėtinėmis organizacijomis ir (arba) Nevyriausybiinių organizacijų taryba, o savivaldybės institucijos su savivaldybės nevyriausybiinių organizacijų taryba konsultuojasi dėl:

- 1) rengiamų teisės aktų projektų, susijusių su nevyriausybiinių organizacijų klausimais;
- 2) planuojamų finansavimo programų, pagal kurias konkurso būdu finansuojami nevyriausybiinių organizacijų projektai.

6 straipsnis. Nevyriausybiinių organizacijų taryba

1. Iš valstybės institucijų ir įstaigų, nacionalinių skėtinių nevyriausybiinių organizacijų ir Lietuvos savivaldybių asociacijos pasiūlytų atstovų sudaroma visuomeniniais pagrindais veikianti Nevyriausybiinių organizacijų taryba.

2. Nevyriausybiinių organizacijų tarybos sudėtį tvirtina socialinės apsaugos ir darbo ministras. Nevyriausybiinių organizacijų tarybos nario kadencijos trukmė – dveji metai.

3. Nevyriausybiinių organizacijų tarybą sudaro dvidešimt narių: devyni valstybės institucijų ir įstaigų atstovai, vienas Lietuvos savivaldybių asociacijos atstovas ir dešimt nevyriausybiinių organizacijų atstovų. Nevyriausybiinių organizacijų atstovus socialinės apsaugos ir darbo ministrui pasiūlo nevyriausybines nacionalines skėtines organizacijas. Nevyriausybiinių organizacijų tarybos narių delegavimo tvarka nustatoma Nevyriausybiinių organizacijų tarybos nuostatuose.

4. Nevyriausybiinių organizacijų tarybos pirmininką ir pirmininko pavaduotoją iš Nevyriausybiinių organizacijų tarybos narių renka Nevyriausybiinių organizacijų taryba. Nevyriausybiinių organizacijų tarybos pirmininku išrinkus valstybės institucijos ar įstaigos atstovą, pirmininko pavaduotoju turi būti renkamas nevyriausybiinių organizacijų atstovas. Nevyriausybiinių organizacijų tarybos pirmininku išrinkus nevyriausybiinių organizacijų atstovą, pirmininko pavaduotoju renkamas valstybės institucijos ar įstaigos atstovas.

5. Nevyriausybiinių organizacijų tarybos darbas ir jos pirmininko bei pirmininko pavaduotojo rinkimai organizuojami vadovaujantis jos nuostatais. Nevyriausybiinių organizacijų tarybos nuostatus tvirtina Lietuvos Respublikos Vyriausybė arba jos įgaliota institucija.

6. Nevyriausybiinių organizacijų taryba nagrinėja nevyriausybiinių organizacijų plėtros klausimus ir teikia pasiūlymus Lietuvos Respublikos Vyriausybei, kitoms valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms, formuojančioms ir įgyvendinančioms nevyriausybiinių organizacijų plėtros politiką, dėl nevyriausybiinių organizacijų plėtros politikos, jos įgyvendinimo, nevyriausybiinių organizacijų programų ir projektų finansavimo prioritetų, kas dveji metai atlieka ir

viešai skelbia nevyriausybinių organizacijų veiklos situacijos Lietuvos Respublikoje vertinimą, atlieka kitas Nevyriausybinių organizacijų tarybos nuostatuose numatytas funkcijas.

7. Nevyriausybinių organizacijų tarybos darbą techniškai aptarnauja Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija.

7 straipsnis. Savivaldybės nevyriausybinių organizacijų taryba

1. Savivaldybės tarybos sprendimu sudaroma savivaldybės nevyriausybinių organizacijų taryba.

2. Savivaldybės nevyriausybinių organizacijų taryba sudaroma laikantis šio principo: ne daugiau kaip 1/2 šios tarybos narių – savivaldybės institucijų ir įstaigų atstovai ir ne mažiau kaip 1/2 tarybos narių – nevyriausybinių organizacijų, veikiančių savivaldybės teritorijoje, atstovai. Savivaldybės nevyriausybinių organizacijų tarybos narių kadencijos trukmė yra dveji metai. Nevyriausybinių organizacijų atstovus pasiūlo savivaldybės teritorijoje veikiančios nevyriausybinių organizacijų asociacijos. Kai savivaldybės teritorijoje nėra veikiančių nevyriausybinių organizacijų asociacijų, nevyriausybinių organizacijų atstovus savivaldybės nevyriausybinių organizacijų tarybos nuostatuose nustatyta tvarka pasiūlo savivaldybės teritorijoje veikiančios nevyriausybinių organizacijos.

3. Savivaldybės nevyriausybinių organizacijų tarybos pirmininką ir pirmininko pavaduotoją iš savivaldybės nevyriausybinių organizacijų tarybos narių renka savivaldybės nevyriausybinių organizacijų taryba. Savivaldybės nevyriausybinių organizacijų tarybos pirmininku išrinkus savivaldybės institucijos ar įstaigos atstovą, pirmininko pavaduotoju turi būti renkamas nevyriausybinių organizacijų atstovas. Savivaldybės nevyriausybinių organizacijų tarybos pirmininku išrinkus nevyriausybinių organizacijų atstovą, pirmininko pavaduotoju renkamas savivaldybės institucijos ar įstaigos atstovas.

4. Savivaldybės nevyriausybinių organizacijų taryba veikia vadovaudamasi Savivaldybės nevyriausybinių organizacijų tarybos nuostatais, patvirtintais savivaldybės tarybos. Savivaldybės nevyriausybinių organizacijų tarybos darbą techniškai aptarnauja savivaldybės administracija.

5. Savivaldybės nevyriausybinių organizacijų taryba:

1) teikia pasiūlymus savivaldybės institucijoms dėl savivaldybės teritorijoje veikiančių nevyriausybinių organizacijų stiprinimo;

2) dalyvauja rengiant savivaldybės institucijų teisės aktų, susijusių su nevyriausybinių organizacijų plėtra, projektus;

3) dalyvauja savivaldybei atliekant analizę dėl savivaldybės administruojamų viešųjų paslaugų teikimo ir teikia pasiūlymus dėl viešųjų paslaugų teikimo;

4) dalyvauja darbo ar ekspertų grupėse nevyriausybinių organizacijų plėtros politikos klausimams svarstyti;

5) atlieka kitas savivaldybės nevyriausybinių organizacijų tarybos nuostatuose numatytas funkcijas.

IV SKYRIUS

NEVYRIAUSYBINIŲ ORGANIZACIJŲ VEIKLOS FINANSAVIMAS VALSTYBĖS IR SAVIVALDYBIŲ BIUDŽETŲ LĖŠOMIS IR ATSISKAITYMO TVARKA

8 straipsnis. Nevyriausybinių organizacijų veiklos finansavimas

1. Finansavimas iš Lietuvos Respublikos valstybės, savivaldybių biudžetų gali būti teikiamas:

- 1) nevyriausybinių organizacijų veiklai stiprinti;
- 2) tiksliniams nevyriausybinių organizacijų veiklos projektams;
- 3) gebėjimų, reikalingų viešųjų paslaugų teikimui, stiprinimo projektams.

2. Asignavimų valdytojai nustato nevyriausybinių organizacijų finansavimo teikimo ir lėšų administravimo tvarką, finansuotinas nevyriausybinių organizacijų programų ar projektų veiklas ir projektų vertinimo procedūras, lėšų pervedimo ir atsiskaitymo už gautą finansavimą tvarką, nevyriausybinių organizacijų vykdomos visuomenei naudingos veiklos naudos ir pasiektų rezultatų vertinimo tvarką.

9 straipsnis. Nevyriausybinių organizacijų fondas

1. Nevyriausybinių organizacijų institucinis stiprinimas vykdomas per Nevyriausybinių organizacijų fondą (toliau – Fondas), kuris sudaromas siekiant kaupti lėšas ir paskirstyti jas nevyriausybiniams organizacijoms konkurso būdu siekiant Fondo nuostatuose numatytų tikslų. Fondo lėšos gali būti skiriamos nevyriausybinių organizacijų plėtros politikai, piliečių įgalinimui dalyvauti viešosios politikos formavime bei sprendimų priėmimo ir (ar) nevyriausybinių organizacijų stiprinimo programoms įgyvendinti.

2. Lėšos Fondui sudaromos iš Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijai skiriamų asignavimų, numatomų nevyriausybinių organizacijų plėtrai, ir kitų teisėtai įgytų lėšų.

3. Fondas administruojamas pagal šį ir kitus įstatymus, Vyriausybės nutarimus, kitus teisės aktus, nustatančius valstybės biudžeto lėšų panaudojimo principus ir tvarką, ir Fondo nuostatus.

Fondą administruoja Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija, vadovaudamasi Fondo nuostatais.

4. Fondas nėra juridinis asmuo.

5. Sprendimus dėl Fondo strateginių programinių kryptų ir lėšų skyrimo Fondo nuostatuose nustatyta tvarka priima Nevyriausybinų organizacijų fondo taryba (toliau – Taryba), kurios sudėtį tvirtina socialinės apsaugos ir darbo ministras. Ne mažiau kaip 50 procentų Tarybos narių sudaro nevyriausybinų organizacijų atstovai. Kiti reikalavimai Tarybos sudėčiai, Tarybos narių kompetencijai bei Tarybos narių kadencijai nustatomi Fondo nuostatuose, tvirtinamuose Lietuvos Respublikos Vyriausybės.

6. Fondo lėšos laikomos Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos atskiroje sąskaitoje ir įtraukiamos į apskaitą pagal atskirą programą. Fondo lėšos negali būti perduodamos į valstybės biudžetą arba naudojamos kitoms valstybės reikmėms finansuoti. Per biudžetinius metus nepanaudotos Fondo lėšos lieka Fondo sąskaitoje ir naudojamos kitais biudžetinais metais Fondo nuostatuose numatytoms nevyriausybinų organizacijų veikloms finansuoti.

7. Likvidavus Fondą, nepanaudotos Fondo lėšos pervedamos į valstybės biudžetą Fondo nuostatuose nustatyta tvarka.

10 straipsnis. Atsiskaitymas už suteiktą finansavimą

1. Nevyriausybines organizacijos už gautą finansavimą privalo atsiskaityti asignavimo valdytojo nustatyta tvarka, pateikiant ataskaitas pagal asignavimo valdytojo patvirtintas ataskaitos formas.

2. Asignavimų valdytojas turi teisę reikalauti iš finansavimą gavusios nevyriausybines organizacijos pateikti papildomus dokumentus, patvirtinančius tinkamą skirtų lėšų panaudojimą ir veiklų įgyvendinimą.

3. Nevyriausybine organizacija, kuriai buvo suteiktas finansavimas, ir kuri negali tinkamai įgyvendinti veiklų arba projekto ir (ar) panaudoti šioms veikloms arba projektui įgyvendinti skirtų lėšų arba jų dalies, privalo nedelsdama apie tai informuoti asignavimų valdytoją.

11 straipsnis. Informacijos apie finansavimo nevyriausybiniams organizacijoms teikimą skelbimas

Asignavimų valdytojais savo interneto svetainėse viešai skelbia:

1) numatomas finansuoti projektinių veiklų sritis, kuriose veiktas įgyvendinančioms nevyriausybiniams organizacijoms bus teikiamas finansavimas;

2) informaciją apie finansavimo teikimo sąlygas ir tvarką;

3) informaciją apie nevyriausybinės organizacijas, kurios pateikė paraišką finansavimui gauti (organizacijos pavadinimas, projekto pavadinimas ir prašoma skirti lėšų suma);

4) informaciją apie nevyriausybinės organizacijas, kurios gavo finansavimą (organizacijos pavadinimas, projekto pavadinimas ir skirto finansavimo suma);

5) informaciją apie nevyriausybinių organizacijų įgyvendinamus ir įgyvendintus projektus.

V SKYRIUS

NEVYRIAUSYBINIŲ ORGANIZACIJŲ DUOMENŲ TVARKYMAS

12 straipsnis. Nevyriausybinių organizacijų duomenų tvarkymas

1. Nevyriausybinių organizacijų duomenys tvarkomi Juridinių asmenų registre, registro nuostatuose nustatyta tvarka.

2. Šio įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje nurodyti juridiniai asmenys kreipiasi į Juridinių asmenų registro tvarkytoją dėl nevyriausybinės organizacijos statuso suteikimo ir deklaruoja, kad jie yra nevyriausybinės organizacijos, nurodydami, kad atitinka nevyriausybinės organizacijos apibrėžimą. Už Juridinių asmenų registruoti teikiamų duomenų teisingumą atsako duomenis pateikęs juridinis asmuo.

3. Nevyriausybinių organizacijų duomenys gali būti tvarkomi kitose valstybės informacinėse sistemose.“

2 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas ir įgyvendinimas

1. Šis įstatymas įsigalioja 2018 m. rugsėjo 1 d.

2. Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliotos institucijos, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija bei savivaldybės iki šio įstatymo įsigaliojimo priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas